

Beata Hawrylak
nauczyciel historii
Publiczne Gimnazjum
im. Papieża Jana Pawła II
w Łaszczowie

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Z HISTORII

DLA KLAS I - III

W PUBLICZNYM GIMNAZJUM IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II

W ŁASZCZOWIE W ROKU SZKOLNYM 2012/2013

Podstawa prawna do opracowania Przedmiotowego Systemu Oceniania:

1. Statut Szkoły.
2. Wewnątrzszkolny System Oceniania.
3. Podstawa programowa dla gimnazjum – III etapu edukacyjnego z historii.

Nauczanie historii w klasach I – III w roku szkolnym 2012/2013 odbywa się według programu nauczania „Bliżej historii. Program nauczania historii dla gimnazjum”, WSIP,

Autorzy programu: Anita Plumińska-Mieloch, Katarzyna Błachowska.

Nr w szkolnym wykazie programów nauczania: PGŁ-4040-06/2012/2013

Program realizowany jest w trzyletnim cyklu nauczania (w wymiarze min.190 godzin), w ciągu 6 godzin tygodniowo w przedziałach:

- kl. I - 2 godziny tygodniowo,
- kl. II - 2 godziny tygodniowo,
- kl. III - 2 godziny tygodniowo.

CELE OCENIANIA WEWNĄTRZSZKOLNEGO

1. Informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju i motywowanie go do dalszej pracy.
3. Dostarczenie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.
4. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

KONTRAKT Z UCZNIAMI

1. Test diagnozujący – ankieta ewaluacyjna dla klas pierwszych z zakresu programu nauczania historii w szkole podstawowej. Test nie jest oceniany w kategoriach ocen cząstkowych i ma na celu określenie przez nauczyciela przedmiotu priorytetów w dalszej edukacji historycznej.
2. Próbné egzaminy gimnazjalne lub testy diagnozujące z zakresu historii przeprowadzane w klasach drugich i trzecich są oceniane przez nauczyciela przedmiotu.
3. Testy powtórzeniowe w klasach trzecich z poszczególnych epok historycznych lub krótszych okresów czasu w historii – są wprowadzane przez nauczyciela etapami. Uczniowie otrzymują poszczególne części testów powtórzeniowych, które w określonych przez nauczyciela terminach mają za zadanie wypełnić oraz na ich podstawie powtórzyć daną partię materiału i napisać sprawdzian z danego testu. Testy powtórzeniowe obejmują treści nauczania historii w gimnazjum i mają na celu efektywniejsze przygotowanie się uczniów do egzaminu gimnazjalnego.
4. Prace klasowe/sprawdziany z działu są w formie wydruku komputerowego i zawierają różne typy zadań opracowane przez nauczyciela przedmiotu.
5. Prace klasowe/sprawdziany z działu są obowiązkowe i jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, powinien dany materiał zaliczyć ustnie na konsultacjach w terminie uzgodnionym z nauczycielem nie później niż dwa tygodnie od podania wyników sprawdzianu.

Termin zaliczenia treści obejmujących dany sprawdzian może być wydłużony tylko w uzasadnionych przypadkach i uzgodniony z nauczycielem przedmiotu.

6. Uczeń, który nie zaliczył materiału nauczania z któregokolwiek działu nie może na koniec semestru lub na koniec roku uzyskać oceny wyższej niż dostateczna.
7. Ocenę z pracy klasowej uczeń może poprawić ustnie na konsultacjach w terminie uzgodnionym z nauczycielem nie dłuższym niż dwa tygodnie od podania wyników sprawdzianu. Termin poprawy oceny z treści obejmujących dany sprawdzian może być wydłużony tylko w uzasadnionych przypadkach i uzgodniony z nauczycielem przedmiotu.
8. Praca klasowa/sprawdzian z działu obejmuje zwykle jeden dział programowy. Jeżeli dział jest obszerny uczniowie mogą pisać pracę klasową po zrealizowaniu znacznej jego części.
9. Praca klasowa jest zapowiedziana co najmniej tydzień wcześniej i omówiony jest jej zakres oraz kryteria wymagań.
10. Pracę klasową/sprawdzian z działu poprzedza lekcja powtórzeniowa, utrwalająca poznane wiadomości i umiejętności, na której uczniowie otrzymują zagadnienia z danego działu opracowane przez nauczyciela przedmiotu w formie wydruku komputerowego w celu bardziej efektywnego przygotowania się do sprawdzianu.
11. Niezapowiedziane krótkie sprawdziany (tzw. kartkówki) obejmują materiał z ostatniej jednostki lekcyjnej.
12. Nauczyciel przedmiotu zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia w klasach I – III niezapowiedzianego krótkiego sprawdzianu (kartkówki w formie wydruku komputerowego opracowanego przez nauczyciela przedmiotu lub w formie tradycyjnej kartkówki), dotyczącego najbardziej elementarnych zagadnień historii - periodyzacji dziejów ludzkości (epok historycznych) i określania czasu w historii.
13. Zapowiedziane krótkie sprawdziany obejmują materiał nauczania z dwóch lub trzech podanych przez nauczyciela ostatnich jednostek lekcyjnych. Taka forma krótkiego sprawdzianu może być zapowiedziana przez nauczyciela na lekcji poprzedzającej sprawdzian.
14. Uczeń ma prawo zgłosić w ciągu jednego semestru 1 nieprzygotowanie. Nieprzygotowanie powinno być zgłoszone przez ucznia w trakcie sprawdzania listy obecności lub w chwili wyznaczonej przez nauczyciela.
 Nieprzygotowanie zwalnia ucznia z:
 - odpowiedzi z ostatniej jednostki lekcyjnej,
 - pracy domowej z ostatniej jednostki lekcyjnej,
 - niezapowiedzianego krótkiego sprawdzianu (kartkówki) z ostatniej jednostki lekcyjnej.
 Nieprzygotowanie (tzw. szansa) zwalnia ucznia w danym dniu wyłącznie z prac, wiedzy i umiejętności dotyczących ostatniej jednostki lekcyjnej. W przypadku nie wykorzystania przez ucznia szansy w I semestrze szansa nie przechodzi na II semestr, ale uczeń otrzymuje za to „+” z aktywności.
15. Aktywność na lekcji podlega ocenie w formie „+”, którego można uzyskać za czynny udział w całej lekcji. Za zgromadzenie pięciu plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą z aktywności. Uczeń może także uzyskać „-” za aktywność w sensie negatywnym – nieuważanie na lekcji. Za zgromadzenie trzech „-” uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną z aktywności. W przypadku zebrania przez ucznia mniejszej niż 5 liczby plusów pod koniec semestru lub roku szkolnego, za zgodą ucznia lub na korzyść ucznia nauczyciel może wystawić ocenę z aktywności adekwatną do liczby plusów: 4 plusy – ocena dobra, 3 plusy – ocena dostateczna, 1 lub 2 plusy – ocena dopuszczająca.

16. Uczniowie poza programowymi lekcjami historii mogą również uczestniczyć w dodatkowych zajęciach prowadzonych przez nauczyciela przedmiotu: koło historyczne – w poniedziałki na 8 godzinie lekcyjnej, konsultacje (zajęcia wyrównawcze) – we wtorki na 8 godzinie lekcyjnej.
17. Oceny wystawiane przez nauczyciela są jawne i uzasadniane.
18. Zasady prowadzenia zeszytu przedmiotowego – zeszyt w kratkę dowolnego formatu, prowadzony czysto, estetycznie i systematycznie, pierwsza kartka powinna być przeznaczona na podpisanie zeszytu, konieczne są marginesy, daty zajęć na marginesie, tematy powinny być podkreślone, w zeszytach powinny znajdować się: zapisy tematów, notatki (pisane lub drukowane), prace domowe. Dla osób chętnych wskazane jest prowadzenie słowniczka najważniejszych pojęć na końcu zeszytu przedmiotowego.
19. W przypadku nieobecności w szkole, uczeń powinien uzupełnić notatki i prace domowe oraz przygotować się z ostatniej jednostki lekcyjnej na podstawie tematu w podręczniku. Tylko w uzasadnionych przypadkach (np. pierwszy lub drugi dzień w szkole ucznia po dłuższej chorobie lub po pobycie w szpitalu) uczeń może być nieprzygotowany do lekcji, ale ma obowiązek nadrobienia tych zaległości.
20. Uczniowie, których wiadomości historyczne wykraczają poza podstawę programową i są zainteresowani uzyskaniem oceny celującej na koniec roku szkolnego są zobowiązani do udziału w konkursach historycznych, projektach edukacyjnych o treściach historycznych, wykonywania indywidualnych prac historycznych we wskazanej przez nauczyciela formie i określonej tematyce (n.p. prezentacje multimedialne, gazetki, wywiady). Prace powinny być przygotowane z wykorzystaniem m.in.: tekstów źródłowych, map, atlasów, eksponatów, ilustracji, plansz, informacji z książek, czasopism, Internetu itp..
21. Przy wystawianiu oceny semestralnej i rocznej z historii nauczyciel uwzględnia wagę ocen, a nie średnią arytmetyczną uzyskanych ocen. Najwyższą wagę (3) mają oceny otrzymane za: prace klasową/sprawdzian z działu, próbną egzamin gimnazjalny, testy diagnozujące i testy powtórzeniowe. Średnią wagę (2) mają oceny z kartkówki i odpowiedzi ustnych. Najniższą wagę (1) mają oceny z prac domowych i aktywności na lekcji.
22. U m o w a g r z e c z n o ś c i o w a , czyli podstawowe zasady i reguły obowiązujące w relacjach międzyludzkich, których uczniowie powinni przestrzegać podczas zajęć z historii w celu stworzenia warunków efektywnej i przyjemnej pracy:
 - jeśli ktoś chce zabrać głos na lekcji lub dodać coś do wypowiedzi kolegi/koleżanki podnosi rękę do góry i czeka aż nauczyciel udzieli mu głosu, nie przeszkadzamy sobie w trakcie wypowiedzi, słuchamy, gdy mówią inni,
 - wypowiedź musi dotyczyć lekcji lub spraw organizacyjnych związanych z lekcją, nie wtrącamy uwag nie na temat, na dowolne tematy nie dotyczące lekcji uczniowie mogą rozmawiać podczas przerw lub po zajęciach szkolnych,
 - nie oceniamy się nawzajem wartościując i nikogo nie krytykujemy, aby nie zniechęcać kolegów/koleżanek do czynnego udziału w zajęciach, należy bowiem pamiętać, że każdy jest indywidualnością i wszyscy mają swój dobry potencjał, ale niekiedy ujawniają tylko swoją negatywną stronę, dlatego też każdemu należy dać szansę aby mógł ukazać swoje pozytywne strony i umiejętności oraz wspólnie stworzyć takie warunki, aby każdy uczeń czuł się w klasie dobrze, miał poczucie swojej wartości i miał możliwość jak najbardziej pełnego rozwoju intelektualnego,
 - jesteśmy opanowani, nie ulegamy emocjom,
 - uczniowie wstają, gdy wchodzi lub wychodzi nauczyciel, rodzic lub inna osoba dorosła,
 - zachowujemy się w sposób kulturalny.

NARZĘDZIA I WARUNKI POMIARU OSIĄGNIĘĆ

- Pomiar osiągnięć uczniów odbywa się za pomocą następujących narzędzi:
 - prace klasowe/sprawdziany z działu,
 - testy diagnozujące, próbne egzaminy gimnazjalne, testy powtórzeniowe,
 - zapowiedziane krótkie sprawdziany z dwóch lub trzech jednostek lekcyjnych,
 - niezapowiedziane krótkie sprawdziany/kartkówki,
 - odpowiedzi ustne,
 - prace domowe,
 - aktywność,
 - prace indywidualne wykraczające poza podstawę programową.

Osiągnięcia ucznia są podsumowane oceną w dzienniku.

- Częstotliwość pomiaru osiągnięć:
 - prace klasowe / sprawdzian z działu (1 godz. lekcyjna – 45 min.) - co najmniej 2 w semestrze,
 - testy diagnozujące, próbne egzaminy gimnazjalne – zależnie od potrzeb
 - testy powtórzeniowe – wprowadzane etapami w klasach trzecich,
 - zapowiedziane krótkie sprawdziany z dwóch lub trzech jednostek lekcyjnych (15 – 20 min.) - zależnie od potrzeb,
 - niezapowiedziane sprawdziany/kartkówki (10 min.) co najmniej 1 w każdym dziale,
 - odpowiedzi ustne - co najmniej 1 odpowiedź ucznia w każdym semestrze,
 - prace domowe (pisemne lub ustne) - w zależności od potrzeb,
 - prace indywidualne wykraczające poza podstawę programową - dla uczniów, którzy mają podstawy do wystawienia oceny celującej na koniec semestru lub na koniec roku szkolnego.
- Obserwacja ucznia uwzględniająca:
 - przygotowanie do lekcji,
 - prowadzenie zeszytu,
 - wypowiedzi na lekcji,
 - praca w grupie,
 - posługiwanie się pomocami naukowymi (mapy, tablice graficzne, atlasy, słowniki itp.)

Oceny za pracę w grupie, prace długoterminowe i aktywność wystawione są po uwzględnieniu samooceny ucznia i jego pracy przez kolegów.

OCENA BIEŻĄCA I JEJ KRYTERIA

- Do ustalenia oceny stosuje się skalę:

6 - celujący

5 - bardzo dobry

4 - dobry

3 - dostateczny

2 - dopuszczający

1 - niedostateczny

Oceny mogą być różnicowane dodatkowo poprzez stosowanie znaków "+" i "-".

- **K r y t e r i a o c e n :**

w y p o w i e d z i u s t n e

Oceniana jest zawartość rzeczowa, umiejętność formułowania myśli, stosowanie terminologii historycznej, zgodność z poziomem wymagań, umiejętność ilustrowania wypowiedzi poprzez wykorzystanie pomocy naukowych (mapy, tablice graficzne) itp.

- celujący - odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści pozaprogramowe - własne przemyślenia i oceny,

- o bardzo dobry - odpowiedź wyczerpująca, zgodna z programem, swobodne operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi,
- o dobry - odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia,
- o dostateczny - uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe,
- o dopuszczający - niezbyt precyzyjne odpowiedzi na pytania nauczyciela, braki w wiadomościach i umiejętnościach, podanie nazwy zjawiska lub procesu przy pomocy nauczyciela,
- o niedostateczny - nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela, nie udziela odpowiedzi na większość pytań zadanych przez nauczyciela, ma braki w wiadomościach koniecznych.

prace pisemne

- o prace klasowe (sprawdziany z działu) zawierają kilka lub kilkanaście zadań różnego typu, którym jest przyporządkowana określona liczba punktów,
- o niezapowiedziane sprawdziany (kartkówki) składają się z kilku krótkich pytań, które są punktowane.

Prace pisemne są oceniane zgodnie z wymaganą ilością punktów na daną ocenę.

Sposób wystawiania oceny uwzględniający % uzyskanych przez ucznia punktów:

90 - 100% - bardzo dobry

75 - 89% - dobry

50 - 74% - dostateczny

30 - 49% - dopuszczający

0 - 29% - niedostateczny

prace domowe

ocenie podlegają: pomysłowość rozwiązania, poprawność rzeczowa, umiejętność prezentacji (w przypadku prac ustnych), zgodność z poziomem wymagań,

praca w grupie

bierze się pod uwagę: precyzyjność, stopień zaangażowania, efektywność, czas jej wykonania,

udział w projekcie

ocenie podlega: zaangażowanie, systematyczność, samodzielność, korzystanie z materiałów źródłowych,

aktywność pozalekcyjna

udział w konkursach, projektach edukacyjnych, wyniki najwyższe - ocena celująca, wyniki na poziomie wyższym niż przeciętny - ocena bardzo dobra.

Uwaga!

W stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe (uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z realizowanego programu nauczania) potwierdzone pisemną opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej upoważnionej poradni specjalistycznej, obniża się wymagania edukacyjne w porozumieniu z jego rodzicami, wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym.

SPOSÓB USTALANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

Przy wystawianiu oceny semestralnej i rocznej z historii nauczyciel uwzględnia wagę ocen, a nie średnią arytmetyczną uzyskanych ocen.

- Najwyższą wagę (3) mają oceny otrzymane za: pracę klasową/sprawdzian z działu, próbne egzaminy gimnazjalne, testy diagnozujące i testy powtórzeniowe.
- Średnią wagę (2) mają oceny z kartkówek i odpowiedzi ustnych.

- Najniższą wagę (1) mają oceny z prac domowych i aktywności na lekcji.

Przy wystawianiu oceny rocznej nauczyciel uwzględnia ocenę semestralną ucznia.

Przy wystawianiu oceny semestralnej i rocznej uwzględnia się sześciostopniową skalę ocen oraz poniższe kryteria:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści koniecznych,
- ma poważne braki w podstawowych wiadomościach, uniemożliwiające dalszą naukę,
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w podstawowych wiadomościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je nadrobić,
- rozwiązuje i wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności,
- przejawia gotowość i chęć do przyjmowania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści przewidziane w programie nauczania na poziomie podstawowym,
- rozwiązuje i wykonuje typowe zadania o średnim stopniu trudności i niewielkim stopniu złożoności,
- próbuje porównywać, selekcjonować i klasyfikować fakty i informacje,
- dostrzega podstawowe związki pomiędzy różnymi faktami historycznymi,
- współpracuje z nauczycielem,
- wykazuje aktywność na lekcji.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- potrafi samodzielnie pracować z podręcznikiem, materiałem źródłowym,
- ustnie i pisemnie stosuje terminy i pojęcia historyczne,
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł,
- efektywnie współpracuje w zespole i aktywnie pracuje w grupie,
- bierze udział w dyskusjach, wymianie poglądów, potrafi argumentować i bronić swoich racji.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania historii w danej klasie,
- sprawnie posługuje się wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy, potrafi samodzielnie interpretować i wyjaśniać fakty i zjawiska,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę w ocenie bieżących wydarzeń,
- umie bronić swoich poglądów, a także potrafi dochodzić do porozumienia w kwestiach spornych,
- wnosi twórczy wkład w realizowane zagadnienia.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- w wysokim stopniu opanował treści programowe, rozszerzając swoją wiedzę o wiadomości wykraczające poza podstawę programową,
- umie formułować oryginalne wnioski, hierarchizować i selekcjonować nabytą wiedzę,
- bierze udział i osiąga znaczące sukcesy w konkursach przedmiotowych,
- bierze udział w projektach edukacyjnych o treściach historycznych,
- wykonuje i prezentuje indywidualne prace, n.p. prezentacje multimedialne, gazetki lub wywiady o wskazanej przez nauczyciela tematyce,
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania.

Opracowała: mgr Beata Hawrylak